

Mínotaurův ostrov (III.)

Jan Kameníček

Jan Kameníček

**Mínotaurův ostrov
(III.)**

Tribun EU
2014

Motto:

Otče, stále ještě nejsem jaksepatří zotavený, ba ani tak v dobrém stavu, a přičtete-li k tomu ještě, že mohu mluvit jen šeptem, a ani to ne příliš často, také rád návštěvu s bratrem rádi odložíte. Všecko je v samotných počátcích, jak onehdy konstatoval nadmíru laskavě jeden profesor.

Franz Kafka *Dopisy rodičům*

Byl jsem se dnes odpoledne projít, ještě je zima, i když už několik dní svítí sluníčko. Navštívil mě – po delším čase – můj celoživotní přítel Steinmann, a tak jsme strávili krásné minuty v parku. Na zahradě sedělo pár známých, nechtělo se nám s nimi hovořit. Láskyplná sugestivnost, s jakou líčí své choroby, pohyby, které se při jejich hektickém vyprávění zrychlují s proudem slov plných sebelítosti, gesta rukou, bolestné grimasy, to všechno prozrazuje velikou lásku k sobě samému - nikdy jindy se nedokážou vzepnout k tak živému výrazu. A pokud nehovoří o sobě, protože si jejich soused prosadí svou, jsou neteční a mrtvě vláční; je zcela jisté, že právě tímto mimickým manévrem si záměrně říkají o pozornost. A když se jich sejde hned několik, chudáků bez dostatečné lítosti okolí, ve stejných světlešedých županech, to je teprve hotové peklo. A tak po srdečném rozloučení s milým přítelem sedím raději v pokoji sám, a je klid. Steinmann zestárl.

Je to teď stále více stejné. Každý den je pro mne delší. Uvědomuji si, že mě čeká život bez jakýchkoliv peripetií. Dlouho jsem si to nechtěl přiznat, velice prudce jsem se rozběsnil, když mně to někdo z mých známých naznačil. Báł jsem se něco podobného vůbec připustit, natož to přiznat, ale je to tak. Skončit jako ostatní kolem, pouze ve vzpomínání. Dříve, když jsem se někdy nahlas zamyslel - záměrně si chtěje s druhým popovídat, skončila naše debata vždycky stejně: ukřivděnými poznámkami a obhajováním svých neúspěchů. Přišel jsem tedy na to, že je lepší nemluvit.

Když jsem přišel na svět, byly už mému bratrovi dva roky. Narodil jsem se do tmavé zatuchlé vily, která stále ještě patřila babičce, mamince mé maminky. S mým narozením se už moc ani

nepočítalo. Maminka byla v té době dost nemocná, prý neléčená asijská chřipka, která tehdy táhla Evropou, vlastně to byl zázrak, že jsem ještě přišel na svět, říkalo se. Také se mamince druhým těhotenstvím dost přitížilo, což tatínek často a nahlas bolestivě připomínal. Takže já si ji pamatuji jen jako nemocnou, slabou ženu, tichou, ale nestěžující si, stále, až do té poslední hrozně tragické chvíle, přemáhající svůj osud. Bylo to, jak jsem se později dozvěděl, otcovo tajné přání, mít ještě jedno dítě, i když si myslím, že otec musel vědět, jak se matce po dalším porodu přitíží. Pravda, doufal v to, ale příliš tomu stejně nevěřil.

Maminečka nebyla fyzicky silná, naopak byla velice subtilní, proti otcovi to byla malá a tichá bytost, stále se schovávající za názory a jednání svého muže. Nepřirozeně špičaté prsty s šedivě neprokrvenými nehty, znaveně skleslá víčka říkající si o povzbuzení, tak si ji pamatuji. Možná, že to bylo způsobeno právě nemocí, nevím, ale nikdy jsem ji neviděl se smát, nebo dokonce zpívat. To u nás nikdy neexistovalo. Tehdy mně to ani nechybělo, rodinu a domov jsem si nikdy nepředstavoval jinak, než jaké to bylo u nás. Pochopitelně.

Bratr byl starší, pravda, jenže pouze věkem, jinak během několika let jsem měl navrch já. Téměř od narození byl ochrnutý na jednu stranu těla, přestal se dobře pohybovat asi po roce života. Dnes vím, že to byla nemoc dědičná, nemoc po matce, nervy, žádná asijská chřipka, jak se tradovalo. Bratra nemoc zasáhla prudčeji a dokonce viditelněji než matku.

Takže proto, pro tuto bratrovu tělesnou, překážku tatínek toužil po dalším dítěti, které by bylo zdravé. Otec však na svého prvního syna nijak nezanevřel, spíš naopak. Litoval ho, snažil se mu jeho osud všemožně nahradit v podobě drobných pozorností, nemyslím tím finančních, spíš gesty, přehnanými souhlasy,

veselým plným smíchem když bratr řekl něco vtipného. A asi právě z toho důvodu jsem naopak já na svého bratra upřímně žárlil, i když tahle bratská rivalita je prý zcela běžná. Proto jsem také celý život nenáviděl cokoliv, co nebylo silné a zdravé, a hrozně jsem se zato přitom v hloubi duše styděl. Modlil jsem se, jak nás to maminka naučila, prosil o odpuštění za tenhle děsný hřích mé nenávisti, ale mamince jsem nenašel po celý život odvalu se přiznat. Nevím proč, ale jenom při pohledu na poraněné ptáče nebo zchromlého psa jsem už jako malý dostával záchvaty vzteku a nepochopitelné zloby. Uvědomuji si to až teď, v poslední době. Dřív byly můj vztek a agrese vždy nějak zdůvodněny, mé okolí nikdy nedokázalo přesně rozpoznat moje skutečné podráždění. Tolik jsem si tuto bezmoc vyčítal, věděl jsem o ní podvědomě odmalička.

Kolikrát jsem pozoroval bratra stejně tichého jako maminka, jak s velkou trpělivostí - a jistě i bolestí - se snaží uchopit sklenici s vodou a dostat ji k ústům. Samozřejmě, že mohl použít druhé, zdravé ruky, ale to pro něho nebyl důvod, proč by neměl používat ruce obě. Jídlo si dokázal rozkrájet sám, i když dostával spíše sousta už předem v kuchyni rozkrájená. Oblékat jsme mu pomáhali, velice špatně chodil, a tak bylo pochopitelné, že jsem to byl já, kdo se o něho staral. A přiznám se, že jsem to začal dělat velice rád.

Nikdy jsme své vzájemné pocity nedali najevo, i když jsme si je vzájemně uvědomovali. Byl to takový zvláštní milostný vztah mezi námi. Bratr si na svoji roli v našem vztahu rychle zvykl a já to velice brzy vytušil. Tuto naši spojitost velmi brzy se skrývanou láskou poznala maminka, a viděli jsme na ní oba, jak je šťastná. Snažila se všemožně, abychom se cítili oba doma spokojeně, i když to bylo někdy dost těžké.